

Θασίων

διμηνιαίο περιοδικό της Θάσου

γη

ΤΙΜΗ: 7 €

Για να ξέρεις προς τα πού αρμενίζει το νησί σου...

Θασίων γη

διμηνιαίο περιοδικό της Θάσου

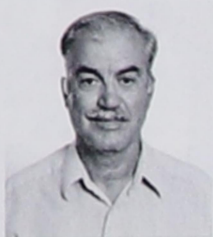
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ:	
«Κι ο ίσκιος της μάντρας είναι σίδερο»	3
ΣΤΗ ΘΑΣΟ: Μεγάλες οι καταστροφές από την πρόσφατη θεομηνία	6
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΘΑΣΟΥ:	
Σχετικά με τις πρόσφατες πλημμύρες στη Θάσο.....	9
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ: Δηλώσεις στον Δήμο Θάσου σωστών στοιχείων τετραγωνικών μέτρων ιδιοκτητών ακινήτων	10
ΚΟΥΚΙΔΕΣ.....	11
Συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου Θάσου	16
Η «Σύμπραξη Τουρισμού Καβάλας - Θάσου».....	17
ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΙΔΗΣ: Καλλιράχη 1299-1927:	
Ο Ιμπραήμ Ασσαφή Βέης.....	18
ΒΟΛΤΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΘΑΣΟΥ	26
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Ο Φοιτητής (διήγημα)	27
ΘΑΣΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΒΑΛΑΣ:	
Εκδηλώσεις που έγιναν ή θα γίνουν	34
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Διάχυση ανίκητου φωτός (ποίηση).....	35
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ: Σπίτια του Αιγαίου (ποίηση).....	36
ΚΩΣΤΑΣ ΛΟΒΟΥΛΟΣ: Κυκλώνας (ποίηση).....	37
ΣΩΤΗΡΗΣ ΓΕΡΑΚΟΥΔΗΣ:	
Ο Καλόγερος πάτερ Γυμνάσιος Λαυριώτης και οι συνταγές του	40

Καλλιράχη 1299 - 1927

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ 7^ο

Γράφει ο Γιώργος Αυγουστίδης

ΙΜΠΡΑΗΜ ΑΣΣΑΦΗ ΒΕΗΣ

Ο Ιμπραήμ Ασσαφή Βέης υπήρξε γενικός διοικητής της Θάσου για το χρονικό διάστημα 1874-1885. Πολλά έχουν γραφεί γι' αυτόν και για τον τρόπο που άσκησε τη διοίκηση. Τον κατηγορήσαν ως μορφινομανή, βάνανσο και ανίκανο να διοικήσει. Πολύ σπουδαία είναι η εργασία του Κυριάκου Λυκουρίνου: *Η πολιτική κατάσταση του 1885 στη Θάσο, Θασιακά τ. 6 Καβάλα 1989, σελίδες 104-121*. Στην εργασία του ο Κυρ. Λυκουρίνος χρησιμοποιώντας ανέκδοτα έγγραφα κυρίως του Υπουργείου Εξωτερικών έτους 1885 επιβεβαιώνει την έκρυθμη κατάσταση που είχε δημιουργηθεί στη Θάσο εξαιτίας της ανικανότητας του διοικητή Ιμπραήμ Ασσαφή Βέη.

Θα μπορούσαμε ίσως να έχουμε άλλη εικόνα για τον διοικητή αυτόν αφού πολλά έγγραφα που φέρουν την υπογραφή του και έχουν κατά καιρούς έρθει στο φως της δημοσιότητας, φανερώνουν άνθρωπο εντελώς διαφορετικό από αυτόν που η ιστορία έχει καταγράψει. Ευαίσθητο, μάλλον πρᾶο με διαφορετική αντίληψη άσκησης της εξουσίας από την συνηθισμένη αυταρχική των κατά καιρούς αυθεντών της Θάσου. Φαίνεται ότι ήταν τόσο πρᾶος ώστε οι προεστοί της εποχής το αντελήφθησαν και προσπάθησαν να τον εμπλέξουν στις μεταξύ τους μηχανορραφίες. Το αδύνατό του σημείο υπήρξε η δυσκολία του στο να ασκήσει με στιβαρό τρόπο την εξουσία και να ελέγξει αποφασιστικά τις αυθαιρεσίες των προεστοδοδημογερόντων.

Η περίοδος αυτή, μετά το 1875, υπήρξε περίοδος γενικής παρακμής και φανulότητας, η οποία κράτησε ως την απελευθέρωση του νησιού, 18-10-1912. Οι προεστοί εξύφαιναν συνεχώς μηχανορραφίες οι μεν εναντίον των δε, και οι καταχρήσεις, η φιλαυτία, ο αμοραλισμός υπήρξαν τα γενικά χαρακτηριστικά της. Μήπως λοιπόν ο Ιμπραήμ Ασσαφή Βέης υπήρξε θύμα της εποχής και όχι θύτης;

Πολλά είναι τα έγγραφα που καταδεικνύουν το φιλοπρόοδο του Ιμπραήμ, την αγάπη του για το νησί, το όραμά του για την προκοπή των κατοίκων, το θαυμασμό του για την ανεπανάληπτη φυσική ομορφιά του νησιού μας και την άμεση ανάγκη προστασίας της με την εκπόνηση του ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ αντίγραφο του οποίου διασώθηκε στη Καλλιράχη.

Υποστήριξε με κάθε τρόπο τη σωστή λειτουργία των σχολείων προβλέποντας πόρους για την αντιμετώπιση των εξόδων και την επάνδρωσή τους με δασκάλους ικανών προσόντων. Για τη δραστηριότητά του αυτή μόνο έμμεσες πληροφορίες είχαμε. Αλλά και πάλι η τύχη στάθηκε αγαθή και στο εξαιρετικό αρχείο του Κακιραχιώτη Γιώργου Οικονόμου (Γκαγκάριν) εντοπίσαμε τον χαμένο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ, έτους 1884, υπογραφόμενο από τον ανεξίκακο φιλόπατρη και φωτισμένο εκείνο Αιγύπτιο Διοικητή Ιμπραήμ Ασσαφή βέη.

Το έγγραφο του Κανονισμού είναι πολύ φθαρμένο και χρειάστηκε επίπονη προσπάθεια γράμμα-γράμμα, λέξη-λέξη για να διαβαστεί. Αρχικά σκέφτηκα να το συμπεριλάβω στο κεφάλαιο που αφορά την εκπαίδευση στην Καλλιράχη. Θεώρησα όμως προτιμότερο να συμπεριληφθεί στο κεφάλαιο που αφορά τον Ιμπραήμ Ασσαφή βέη, γιατί ο κανονισμός αυτός και ο άλλος που αφορά την προστασία των δασών του νησιού μας αναδεικνύουν το χαρακτήρα, την παιδεία, την φιλοπατρία του ανθρώπου αυτού. Περιλαμβάνει δεκαπέντε άρθρα τα οποία και σήμερα θα μπορούσαν να αποτελούν σημείο αναφοράς. Συντάχθηκε το 1884 και προφανώς είχε αποσταλεί σε όλες τις κοινότητες της Θάσου. Διασώθηκε όπως αναφέραμε στη Καλλιράχη.

Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΙΜΠΡΑΗΜ ΑΣΣΑΦΗ ΒΕΗ

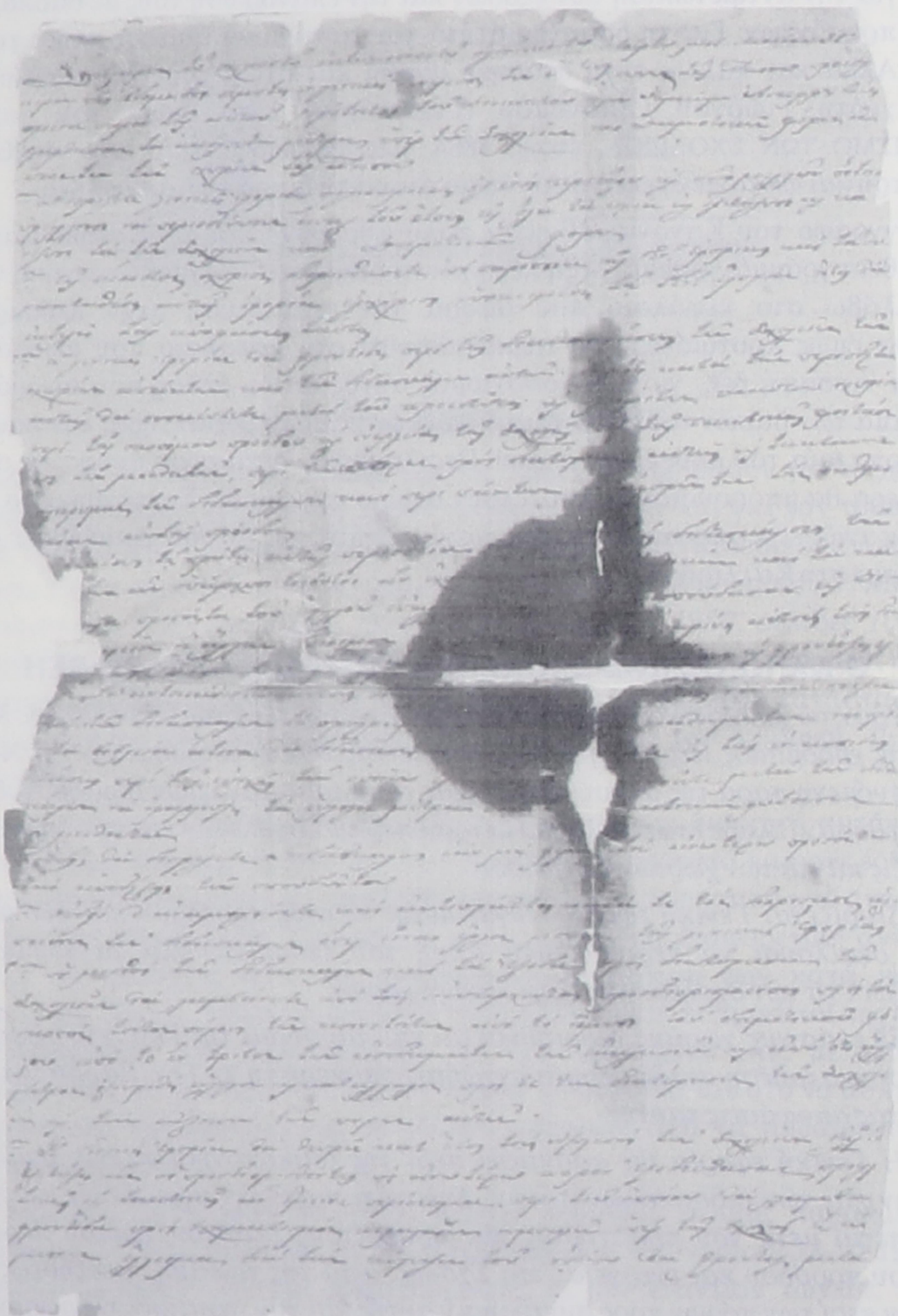
Σήμερον τω χιλιοστῷ οκτακοσιοστῷ ογδοηκοστῷ τετάρτῳ (έτος) μηνός Μαΐω ημέρα της εβδομάδος Πέμπτη η γενική συνέλευσις των αντιπροσώπων της Νήσου προεδρευόμενη παρὰ της αυτού εξοχότητος του Διοικητοῦ ημῶν Ιβραήμ Ασσαφῆ βέη ελήφθησαν (έλαβε) τα ακόλουθα μέτρα υπέρ των σχολείων και των δημοτικών φόρων εις πάντα των χωρίων της Νήσου.

1^{ον}. Διορίζεται Γενική εφορία συγκειμένης ἐξ ενός προέδρου και δύο μελών οἵτινες οφείλουσι να περιοδεύουσι ἀπαξ του έτους εις όλα τα χωρία και κανονίζωσι τα των σχολείων και δημοτικών φόρων.

2^{ον}. Εξ εκάστοις χωρίοις διορισθήσεται ἐπὶ παρουσία της Γεν(ικῆς) Εφορίας και τη συγκαταθέση αυτής εφορία εγγώριος υποκειμένη τη Γεν. Εφορία ήτις θα εκτελεί τας αποφάσεις ταύτης.

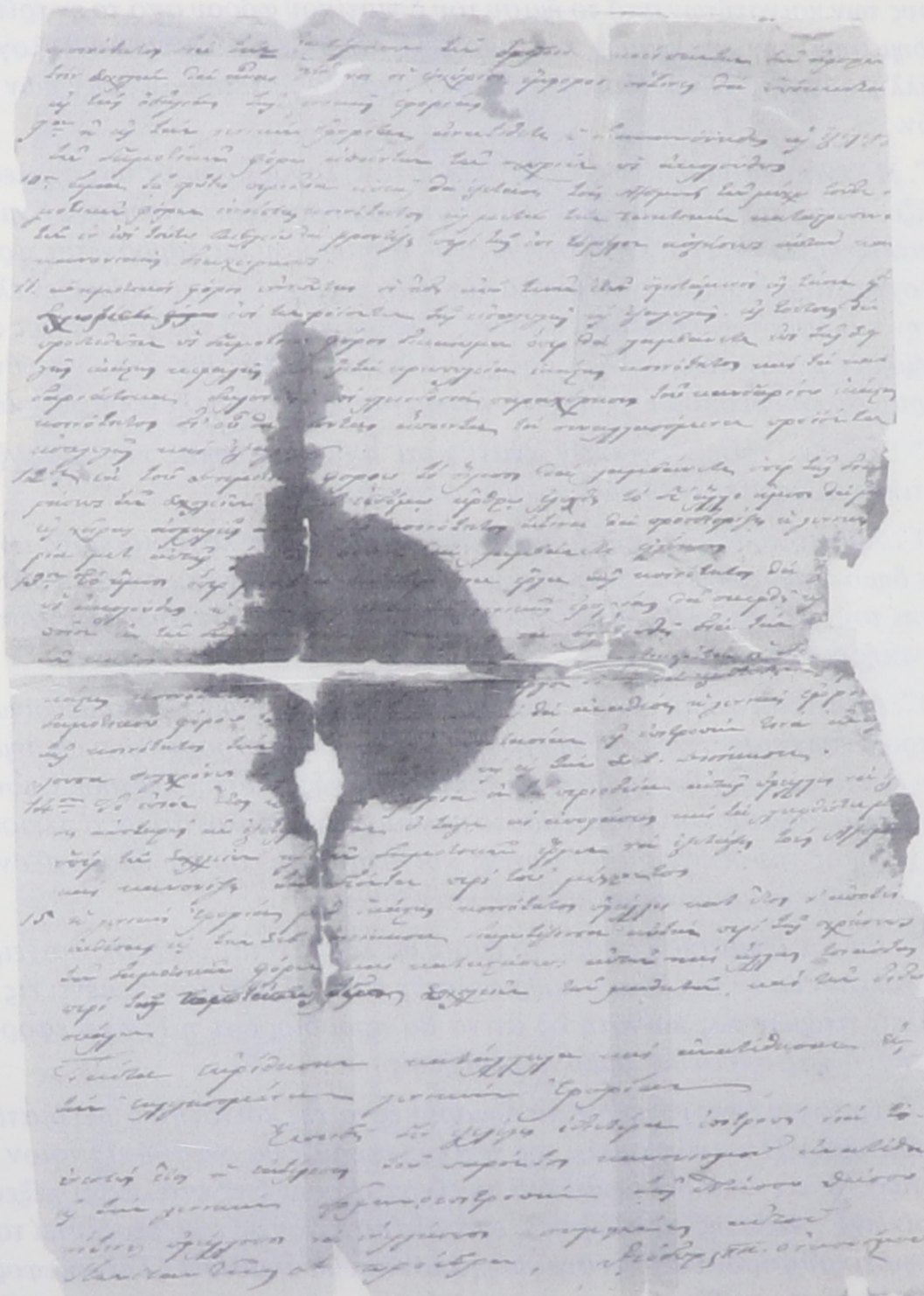
3^{ον}. Η Γενική εφορία θα φροντίσει περί της διακανονήσεως των σχολείων απάντων και των διδασκάλων αυτών. Δηλονότι κατά την περιοδείαν αυτής θα συσκέπτεται μετά του προεστώτος και προκρίτους εκάστου χωρίου περί της σκοπίμου προόδου και ενεργείας της Σχολῆς, περί της τακτικής φοιτήσεως των μαθητῶν περί των πόρων προς συντήρησιν αυτής και την τακτικὴν πληρωμὴν των διδασκάλων και περί πάντων των αφορῶντων της βαθμιαίας αυτής προόδου.

4^{ov}. Αμέσως την πρώτη αυτής περιοδεία να εξετάσει τους διδασκάλους των ... (χαμένη λέξη) αν υπάρχουν οι τοιούτοι αν έχουν ... ηθικήν και τα κατάλληλα προσόντα του υψηλού επαγγέλματός των και εάν εσπούδασαν εις Διδασκαλείον ή άλλων επισήμων σχολών να εγκρίνει αυτούς εγκαίρως να αντικαθιστά αυτούς δι άλλων (δυσανάγνωστος) προς τούτοις να κανονίζει μετά των διδασκάλων το

Η α' σελίδα του κανονισμού

πρόγραμμα των σχολικών μαθημάτων να ορίζει τα βιβλία άτινα θα διδάσκονται, να παραβρίσκονται εις τας ενιαυσίους εξετάσεις περί της εποχής την οποίαν εγκαίρως (δυσανάγνωστος) ... μετά των διδασκάλων, να εφαρμόζει τα εύλογα μέτρα δια την τακτικήν φοίτησιν των μαθητών.

Η β' σελίδα του κανονισμού

5^{ov}. Ουδείς θα διορίζεται διδάσκαλος εάν δεν φέρει τα ανωτέρω προσόντα και αποδείξεις των σπουδών του.

6^{ov}. Ουδείς θα αναμειγνύεται και αντιπράττει κατά τι τους διορισμούς και παύσεως των διδασκάλων όπερ είναι έργονμόνον της γενικής εφορίας.

7^{ov}. Ως μισθοί των διδασκάλων και τα έξοδα προς διατήρηση των σχολών θα λαμβάνεται από τους υπάρχοντας προσδιορισμένους προς τον σκοπόν τούτον πόρους των κοινοτήτων από το ήμισυ του δημοτικού φόρου από το εν τρίτον των εισοδημάτων των εκκλησιών και από ό,τι άλλο μέτρο εξευρεθεί εύλογον και κατάλληλον προς τε την διατήρησιν των σχολών και την αύξησιν των πόρων αυτών.

8^{ov}. Η Γενική εφορία θα θεωρεί κατ' έτος τους λογαριασμούς των σχολείων, θα εξετάζει αν οι προσδιορισθέντες ως ανωτέρω πόροι εξοδεύθησαν πραγματικώς και τακτικώς, αν έμεινε περίσσευμα περί του οποίου θα λαμβάνεται φροντίδα προς σχηματισμόν κεφαλαίων συμπαγών υπέρ της Σχολής και αν έμεινεν έλλειμμα δια την κάλυψιν του οποίου θα φροντίζει με τον προεστό της κοινότητας δια την διατήρησιν ... και πάντων των αφορόντων την Σχολήν θα είναι υπεύθυνοι οι εγχώριοι έφοροι οι οποίοι θα υπόκεινται εις τας οδηγίας της Γενικής εφορίας.

9^{ov}. Εις την Γενικήν εφορίαν ανατίθεται η διακανόνησις και εξέλεγξις των δημοτικών φόρων απάντων των χωρίων ως ακολούθως.

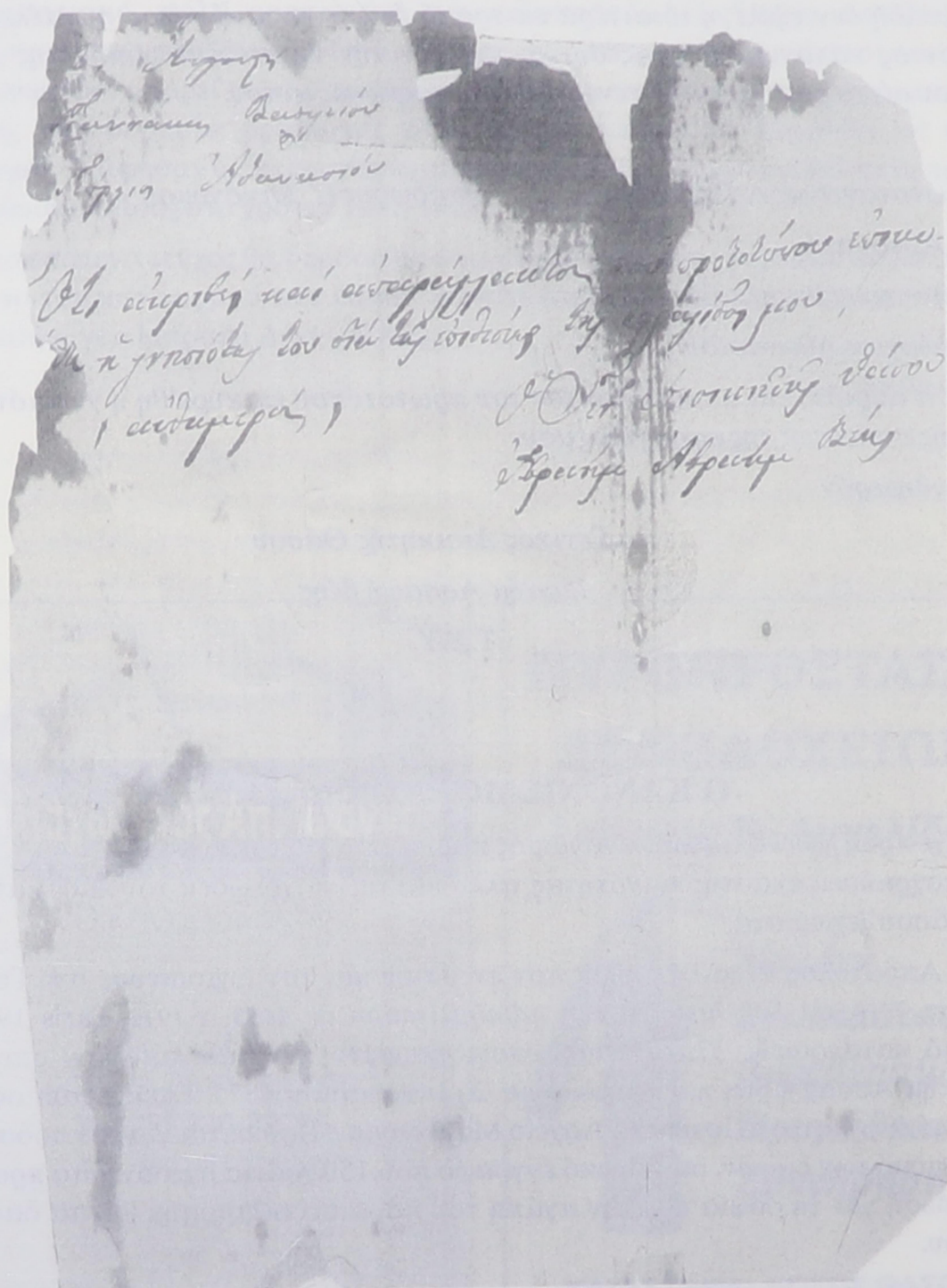
10^{ov}. Άμα τη πρώτη περιοδεία αυτής θα εξετάσει τους λογαριασμούς των μέχρι τούδε δημοτικών φόρων εκάστης κοινότητας και μετά την τακτικήν κατάστρωσιν των επί τούτω βιβλίων θα φροντίσει περί της επί το μέλλον αυξήσεως αυτών και κανονικής διαχειρίσεως.

11^{ov}. Δημοτικοί φόροι εννοούνται οι ήδη από τινών ετών υφιστάμενοι ως ... επί των προϊόντων εισαγωγής και εξαγωγής εις τούτους θα προστιθώσι ως δημοτικοί φόροι δικαίωμα όπερ θα λαμβάνεται επί της σφαγής εκάστης κεφαλής ζώου εις τα κρεοπωλεία εκάστης κοινότητας και τα κανταριάτικα δηλονότι η επί πλειοδοσίας παραχώρησις του κανδαρίου εκάστης κοινότητας δι' ου θα υπολογίζονται τα συναλλασσόμενα προϊόντα εισαγωγής και εξαγωγής.

12^{ov}. Εκ του δημοτικού φόρου το ήμισυ θα λαμβάνεται υπέρ της διαχειρίσεως των Σχολείων ως εν τω εβδόμω άρθρω ελέχθη το δε άλλο ήμισυ θα μένει εις χείρας ασφαείς ατόμων της κοινότητας άτινα θα προσδιορίζει η Γενική εφορία μετ' αυτής και διά τα οποία θα λαμβάνει εγγυήσεις.

13^{ov}. Το ήμισυ όπερ μένει δια τα δημόσια έργα της κοινότητας θα (διατίθεται) ως ακολούθως. Η κοινότης μετά της γενικής εφορίας θα σκεφθή εις ποίον εκ των δημοσίων έργων ... να βελτιωθεί δια την (κατεστραμμένες εντελώς οι λέξεις) των κατ(οίκων) ... εκάστης κοινότητας ... εγκριθεί το έργον δι' ο θα εξοδευτεί το ήμισυ του δημοτικού φόρου θα γίνει συμφωνητικόν και θα αναθέσει η Γενική εφορία της κοινότητας την επίβλεψιν και επιστασία εις επιτροπήν τινά αναγγέλλουσα συγχρόνως το ... και εις την σεβαστήν διοίκησιν.

14^{ov}. Το επιόν έτος η Γενική εφορία εν τη περιοδεία αυτής οφείλει να εξετάσει αυστηρώς αν εξετελέσθησαν εν τάξει οι αποφάσεις και τα ληφθέντα μέτρα υπέρ των σχολείων και των δημοτικών έργων. Να εξετάσει τους λογαριασμούς και κανονίσει τα δέοντα περί του μέλλοντος.

Η γ' σελίδα του κανονισμού 1884

15^{ov}. Η Γενική εφορία μεθ' εκάστης κοινότητος οφείλει κατ' έτος να αποστέλλει εκθέσεις εις την Σεβ. Διοίκησιν διαφωτίζουσα αυτήν περί της χρήσεως των δημοτικών φόρων και καταστάσεως αυτών και άλλας τοιαύτας περί των Σχολείων, των μαθητών και των διδασκάλων.

Ταύτα εκρίθησαν κατάλληλα και ανατέθησαν εις την εκλεγησομένην Γενικήν εφορίαν.

Επειδή δεν εξελέγη ιδιαίτερα επιτροπή δια το ενεστώς έτος η εκτέλεση του παρόντος κανονισμού ανατέθη εις την γενικήν ορφανοεπιτροπήν της Νήσου Θάσου οίτινες οφείλουν να ενεργήσωσι συμφώνως αυτού.

Κωνσταντίνος Δ. Προέδρου

Θεόδωρος Π' Οικονόμου

... Αυγουστή

Γιαννάκις Βασιλείου

Γεώργιος Αθανασίου

Ό,τι ακριβές και απαράλλακτον του πρωτοτύπου επικυρώθη η γνησιότης του δια της επιθέσεως της σφραγίδος μου.

Αυθημερόν

ο Γενικός Διοικητής Θάσου

Ιβραήμ Ασσαφή βέης

Τ.Σ.Υ.

Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

Είχε προηγηθεί ο άλλος κανονισμός που αφορούσε την προστασία των δασών, τις υποχρεώσεις εκάστης κοινότητας, αλλά και τις υποχρεώσεις του κάθε κάτοικου της Θάσου ξεχωριστά.

Ο Απόστολος Βακαλόπουλος τον εντόπισε και τον δημοσίευσε στη Γαλλική έκδοση *THASOS Son histoire, son administration de 1453 A 1912*, Paris 1953, με αριθμό καταγραφής 37, έγγραφο υπογεγραμμένο και πάλι από τον σπουδαίο Ιμπραήμ Ασσαφή βέη και ημερομηνία 26 Ιανουαρίου 1875. Εμείς εντοπίσαμε το σχετικό έγγραφο στο Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας. Πρόκειται για τον προσωρινό κανονισμό των δασών, διοικητικό έγγραφο που 150 χρόνια σχεδόν μετά προκαλεί εντύπωση για τη σοφία και την αγάπη του παραπάνω Ιμπραήμ για τα δάση της Θάσου.

Απευθύνεται στους προεστοδημογέροντες και λοιπούς κατοίκους Καλλιράχης. Ασφαλώς ο κανονισμός θα είχε σταλεί σε όλες τις κοινότητες της Θάσου. Περιλαμβάνει 10 άρθρα με τα οποία ωθεί τους κατοίκους του νησιού να

αναλάβουν όλες εκείνες τις υποχρεώσεις ώστε να προστατευθεί το δημόσιο και υπέροχο αγαθό που λέγεται δάσος. Προσπαθεί, όπως μπορεί, να τους κάνει συνυπεύθυνους τόσο στη διαχείριση όσο και στην προστασία του δάσους:

Από τον κανονισμό των δασών αλλά και από τον κανονισμό των σχολείων που πρόσφατα εντοπίσαμε αυτά και μόνο μπορούν να χαρακτηρίσουν τον άνδρα ως πρωτοποριακό, πολύ μορφωμένο και φιλοπρόοδο. Η έρευνα κατέδειξε ότι κατήγοροί του υπήρξαν αυτοί που θα έπρεπε να είναι κατηγορούμενοι και τίποτε επιλήψιμο δεν μπορεί να του προσάψει κανείς, σε αντίθεση με τους προεστούς της εποχής που δύσκολα βρίσκουμε κάτι που να μπορεί να θεωρηθεί ως θετικό πρόσημο. Τι άφησαν ως κληρονομιά από μια μοναδική και ανεπανάληπτη περίοδο που βίωσε η Θάσος στα χρόνια 1813-1902;

Στο επόμενο τεύχος θα δημοσιεύσουμε φωτοτυπία του εγγράφου και το πλήρες κείμενο του κανονισμού των δασών μεταξύ και άλλων διοικητικών καινοτομιών που εισήγαγε ο Ιμπραήμ Ασσαφή βέης.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Ζηλιαχωβινός Απ. Ιωάννης

Οικονομολόγος

Γραφεία: Λιμένας Θάσου
Τηλ. 25930 22795
Fax 25930 23445
Mob. 6974149404

e-mail: zil9@otenet.gr
www.zil8.gr

**ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ**

Γιώργος Β. Αγγελίδης

**Μελέτη
Εγκατάσταση
Διεκπεραίωση
Προμήθεια
Συντήρηση**

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΠΟΤΟΣ ΘΑΣΟΥ
Τηλ.: 25930 52479 & 51778
Κιν.: 6973 940145

Ο Καλόγερος Πάτερ Γυμνάσιος Λαυριώτης και οι συνταγές του

Μέρος 3ον

Γράφει ο Σωτήρης Γερακούδης

Δεύτερη σύλληψη του π. Γυμνάσιου και απέλαση στο Άγιον Όρος

Στις 2 Αυγούστου 1930 έφτασαν στο κτήμα του Τσάκαλου, ο Νομιάτρος Χρυσανθάκης, ο διευθυντής Νομαρχίας Αναγνώστου και ο διοικητής του παραρτήματος Ασφαλείας Πατσατζής και συνέστησαν στον π. Γυμνάσιο να αναχωρήσει για το Άγιον Όρος. Είχε θεωρηθεί επικίνδυνος για την δημόσια ασφάλεια. Ο τελευταίος δεν συμμορφώθηκε με τις υποδείξεις τους και τότε ο Γενικός Διοικητής Θράκης Κακουλίδης διέταξε την απέλασή του στο Άγιον Όρος επικαλούμενος την εφαρμογή σχετικού διατάγματος που απαγόρευε του μοναχούς του Αγίου Όρους να απουσιάζουν από αυτό για περισσότερες από είκοσι μέρες.

Πριν αναχωρήσει για το Άγιον Όρος είχε και μια σύντομη συνάντηση με τον νομάρχη Καβάλας, ο οποίος τον ρώτησε αν αληθεύουν όσα φημολογούνται για τις θεραπευτικές του ικανότητες. Εκείνος του απάντησε ότι «δεν είναι αληθές ότι θεραπεύω πάσαν νόσον. Γνωρίζω μόνο μερικά βότανα κατάλληλα για τη θεραπεία

ορισμένων ασθενειών. Και τις γνώσεις μου αυτές τις απέκτησα εμπειρικά... Δεν παρέστησα ποτέ τον γιατρό. Μερικές συμβουλές έδινά μόνο».

Έδωσε ακόμη μια συνέντευξη στον δημοσιογράφο Καρακωνσταντίνου, ανταποκριτή των Μακεδονικών Νέων στην Καβάλα. Ανάμεσα στα άλλα του είπε: «Έλαβα τελευταίως δεκάδες επιστολών εκ Βουλγαρίας και μάλιστα εκ μέρους επιστημόνων, που με καλούν να πηγαίνω εκεί, με υπόσχονται ότι θα με στηρίξει η βουλγαρική κοινωνία και η βουλγαρική κυβέρνηση... Είπα, αμαρτία ν' αφήσω τον τόπο μου, όπου ημπορώ να κάνω το καλό και να πηγαίνω σε ξένα μέρη να το κάνω. Προτιμώ να μείνω στην Ελλάδα και ας πάθω και χειρότερα».

Συνέλαβαν λοιπόν οι αρχές, για δεύτερη φορά, τον Καλόγηρο και αφού τον οδήγησαν με συνοδεία χωροφυλάκων σε μηχανοκίνητη βάρκα τον απέλασαν στο Άγιον Όρος.

Στο μεταξύ στην Καβάλα οι ασθενείς περίμεναν να επιστρέψει ο Καλόγηρος. Μόλις, όμως, μαθεύτηκε η απέλασή του στο Άγιον Όρος τα πλήθη εξοργίστηκαν και έστειλαν τηλεγραφική διαμαρτυρία στην κυβέρνηση αξιώνοντας την άμεση απελευθέρωσή του. Την ίδια μέρα στην Ελευθερούπολη συγκροτήθηκε συλλαλητήριο, το οποίο επίσης έστειλε ψήφισμα στην κυβέρνηση ζητώντας την απελευθέρωσή του.

Όταν αποβιβάστηκε στο Άγιον Όρος έγινε αντικείμενο θερμής υποδοχής από αντιπροσώπους των μοναστηριών. Καλοδεχούμενος από τους μοναχούς ήταν και στη μονή Βατοπεδίου. Διαφορετικό κλίμα όμως υπήρξε απέναντί του στο μοναστήρι Εσφιγμένου, όπου τον χτύπησαν και τον έκλεισαν στις τουαλέτες. Στη μονή Μεγίστης Λαύρας, όπου εγκαταστάθηκε, όχι μόνο δεν τον καλοδέχτηκαν, αλλά τον κακομεταχειρίστηκαν. Τους λόγους της ψυχρής αυτής συμπεριφοράς τους εξηγεί ο γιατρός του μοναστηριού Οικονόμου: «Με ρωτάτε τους λόγους για τους οποίους η μονή της Αγίας Λαύρας δεν ανέχεται την παρουσία του Γυμνασίου και σας απαντώ. Ο Γυμνάσιος δεν είναι συμπαθής στη μονή αυτή, γιατί είναι αγαθός και ειλικρινής. Δεν τον συμπαθούν, γιατί όταν ευρίσκετο εις την μονήν δεν μπορούσε να υποφέρει την διαγωγή των ηγουμένων και των προηγούμενων, γεγονός που προκαλούσε την δυσαρέσκεια αυτών».

Όσον αφορά τη γνώμη που είχε ο γιατρός Οικονόμου για τον Καλόγηρο, να τι λέει ο ίδιος: «Ο Γυμνάσιος για μένα είναι πολύπειρος και ικανότατος βοτανολόγος. Έχω πολλά δείγματα γι' αυτό. Ξέρει πολύ καλά την θεραπευτική ιδιότητα των βοτάνων και ακόμη ξέρει καλά την ανατομία του σώματος. Δεν είναι αγύρτης ούτε κομπογιαννίτης, ούτε απατεώνας, αλλά ένας συμπαθέστατος άνθρωπος. Εκείνο που πράγματι είναι να θαυμάζει κανείς, είναι η απέραντος μνήμη του. Νομίζω ότι θα έπρεπε να προσεχθεί αντί να καταδιώκεται».

Οι ασθενείς του άρχισαν να καταφθάνουν και εκεί από τις πρώτες ημέρες της μεταγωγής του ζητώντας επίμονα να τους θεραπεύσει. Τότε η Ιερά Επιστοασία διέταξε την απομάκρυνσή του, ύστερα από 24 ημέρες παραμονής του εκεί. Του χορήγησε, μάλιστα, το παρακάτω «απολυτήριο» γράμμα:

«Αριθμός 470. Ο φέρων το παρόν Γυμνάσιος μοναχός, μη αναπαυόμενος εν τη καθ' ημάς αδελφότητι, απέρχεται εκ της ιεράς ημών Μονής. Εις ένδειξιν, όθεν, δίδεται αυτώ ιεροσφράγιστον απολυτήριο ημών γράμμα, ίνα του χρησιμεύσει όπου δει. Εν Μεγάλη Λαύρα 28 Αυγούστου 1930.

Οι Επίτροποι της Ιεράς και Σεβασμίας Μονής Μεγάλης

Λαύρας Γέρων Επιφάνιος, Γέρων Χριστόφορος

και οι συν ημίν εν Χριστώ αδελφοί».

Με λίγα λόγια δηλαδή, τον έδιωχναν οριστικά και από το Άγιον Όρος.

Νέα σύλληψη και μεταγωγή του στην Αθήνα

Την επαύριο, 29 Αυγούστου 1930, έφυγε από το Άγιον Όρος με το πλοίο *Αγγελική* για την Καβάλα. Η παραλία είχε κατακλυσθεί από πλήθη κόσμου που του επεφύλαξαν ενθουσιώδη υποδοχή όταν εμφανίστηκε στο κατάστρωμα. Δεν πρόφτασε ούτε να αποβιβαστεί, όταν μια βενζινάκατος γεμάτη χωροφύλακες και ναύτες πλησίασε το *Αγγελική*. Ο επικεφαλής της δύναμης αυτής ανέβηκε στο πλοίο και ανακοίνωσε στον Καλόγηρο ότι από τη στιγμή εκείνη είναι κρατούμενος. Ο Γενικός διοικητής Θράκης Κακουλίδης διέταξε και πάλι την απέλασή του, για την Αθήνα αυτή τη φορά, και τον εγκλεισμό του σε ψυχιατρείο. Η όλη επιχείριση στήθηκε με απόφαση του νομάρχη και εισήγηση του νομίατρον Καβάλας ότι ο Καλόγηρος είναι φρενοβλαβής και έτσι διέταξαν την μεταφορά του στον Πειραιά και τον εγκλεισμό του στο φρενοκομείο Δρομοκαΐτειο.

Από τους συγκεντρωμένους ήταν έντονες οι διαμαρτυρίες και απειλήθηκαν επεισόδια, αλλά επεκράτησαν οι ψυχραιμότεροι. Τον οδήγησαν στη βενζινάκατο, η οποία κατευθύνθηκε στο αγκυροβολημένο πλοίο *Μιαούλης*, πάνω στο οποίο επιβιβάστηκε. Τον έκλεισαν σε μια καμπίνα του και σε λίγο απέπλευσε για τον Πειραιά.

Το *Μιαούλης* όταν αγκυροβόλησε στα λιμάνια της Θεσσαλονίκης, του Βόλου και του Πειραιά, παντού πολιορκήθηκε από πλήθος υποστηρικτών και θαυμαστών του Καλόγηρου που ζητούσε να τον αφήσουν ελεύθερο. Δεν κατόρθωναν όμως ούτε να τον δουν, γιατί ήταν κλεισμένος στην καμπίνα και φρουρούμενος. Σημειωτέον ότι στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης οι αρχές κατέβρεξαν το πλήθος με υδραυτλίες για να το διαλύσουν.

Όταν το πλοίο έφτασε στον Πειραιά, ο Καλόγηρος οδηγήθηκε από τους χωροφύλακες στο τμήμα ασφαλείας και από εκεί στο ψυχιατρείο στο Δαφνί με απόλυτη μυστικότητα. Όλες οι εφημερίδες της εποχής εκείνης σχολίασαν με αγανάκτηση τη σύλληψή του και ζητούσαν την άμεση απελευθέρωσή του και τιμωρία των υπευθύνων για την άδικη δίωξή του.

Τον έκλεισαν σ' ένα θάλαμο μαζί με τον περίφημο τότε τύπο των Αθηνών Αρμανδο Δελαπατρίδη, τον οποίο έκλειναν κατά καιρούς στο ψυχιατρείο για μικρά χρονικά διαστήματα, όταν πάθαινε κρίση.

Ο ψυχίατρος Τσατσόγλου και ο διευθυντής του ψυχιατρείου Κωνσταντινίδης που εξέτασαν τον Καλόγηρο, διεπίστωσαν ότι αυτός είναι υγιέστατος με θαυμάσια διανοητική κατάσταση και, τρεις μέρες μετά τον εγκλεισμό του, αποφάσισαν να τον αφήσουν ελεύθερο.

Εννοείται ότι οι εφημερίδες δεν είχαν μάθει τίποτε για τον εγκλεισμό του, ούτε πού κατευθύνθηκε όταν έφυγε από το ψυχιατρείο. Η εξαφάνισή του σχολιαζόταν με διάφορες εκδοχές, ενώ πολλοί έκφραζαν την ανησυχία τους μήπως είχε δολοφονηθεί. Άλλοι υπέθεταν ότι ίσως να είχε φύγει στο εξωτερικό. Υπήρχε και η εκδοχή ότι ο π. Γυμνάσιος βρίσκεται στην Αλβανία και φιλοξενείται εκεί από τον Αχμέτ Ζώγου, ο οποίος όντως είχε ενδιαφερθεί για μια επίσκεψη του Γυμνασίου στα Τίρανα.

Όταν έγινε γνωστή η κράτησή του στο ψυχιατρείο, έτρεξαν αμέσως οι εκπρόσωποι του τύπου ζητώντας να μάθουν πού πήγε μετά την αναχώρησή του από εκεί. Η διεύθυνση του ψυχιατρείου δήλωσε ότι αγνοεί πού βρίσκεται. Έδινε μόνο την πληροφορία ότι μόλις βγήκε τον πήρε ένα αυτοκίνητο κι ότι δεν γνώριζε πού τον οδήγησε.

Ο Καβαλιώτης δημοσιογράφος όμως Ιω. Πριμικίδης, βρήκε την άκρη. Σε συνάντησή του με τον διευθυντή του ψυχιατρείου γιατρό Κωνσταντινίδη, έμαθε ότι όταν ο Καλόγηρος βγήκε, είχε έρθει ένα αυτοκίνητο της αρχιεπισκοπής και τον παρέλαβε. Ο ψυχίατρος έδωσε αυτή την πληροφορία εκμυστηρευόμενος στον Ιω. Πριμικίδη τη συμπάθεια που είχε στον Καλόγηρο από το γεγονός ότι ο Γυμνάσιος είχε υπηρετήσει για κάποιο χρονικό διάστημα ως νοσοκόμος στην κλινική του πατέρα του στη Θεσσαλονίκη. «Δεν σας κρύπτω ότι ο αείμνηστος πατέρας μου είχε εκτιμήσει την πείρα γύρω από τα βότανα του τότε νεαρού Γυμνασίου και ήταν της γνώμης ότι αυτός θα διαπρέψει κάποτε στην βοτανολογία. Λυπάμαι γιατί έτυχε σε μένα να τον εξετάσω φρενολογικά και μπορώ να σας πω ότι αγανάκτησα όταν αυτός εισήχθη στο ψυχιατρείο σαν φρενοβλαβής. Θερμώς σας παρακαλώ να μην

**ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ
ΣΟΦΟΚΛΗΣ**

14ο χλμ επαρχιακής οδού Λιμένα - Πρίνου, Θάσος
Τηλ.: 25930 72.150 — e-mail.: papachristos@megaelectrics.gr

αποκαλύψετε ότι εγώ σας είπα για το αυτοκίνητο της αρχιεπισκοπής, γιατί μας έγιναν συστάσεις να μην το αποκαλύψουμε αυτό».

Αυτά ήταν τα λόγια του διευθυντή Κωνσταντινίδη.

* * *

Στη μονή οσίου Μελετίου

Ο ακούραστος Καβαλιώτης δημοσιογράφος Προμικίδης, μετά την άκρως εμπιστευτική αυτή πληροφορία, έψαξε επίμονα και κατόρθωσε τελικά να εντοπίσει τον θεραπευτή. Πράγματι, ο αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρυσόστομος τον πήρε υπό την προστασία του και τον έστειλε να ησυχάσει στη μονή οσίου Μελετίου, η οποία βρισκόταν στο βουνό Κιθαιρώνας. Ο υπέργηρος, τότε, ηγούμενος της μονής διεπίστωσε ότι *«πρόκειται περί συμπαθεστάτου ανθρώπου, αλλά πολυπαθούς, από τας περιπετείας και τας διώξεις τις οποίες υπεβλήθη»*.

Στο μοναστήρι του οσίου Μελετίου παρέμεινε συνολικά 33 ημέρες. Στο διάστημα αυτό δέχτηκε γύρω στους 20.000 ασθενείς. Στο ίδιο διάστημα κατέφθασαν στο μοναστήρι και περί τα 2.000 αυτοκίνητα, μεγάλος αριθμός για την εποχή εκείνη. Έξω από τη μονή είχε εγκατασταθεί μόνιμα ένα μεγάλο πλήθος ασθενών με τους συνοδούς τους έχοντας στήσει αυτοσχέδιες σκηνές κάτω από τα δέντρα.

Κάθε πρωί μοιράζονταν αριθμημένα από το 1 έως το 100 χαρτάκια σε ισάριθμους ασθενείς, για να τηρείται η σειρά προτεραιότητας για εξέτασή τους. Μετά την εξέταση και τις σχετικές διευκρινίσεις που έδιναν οι άρρωστοι, ο Γυμνάσιος καθόριζε τα βότανα που θα έπρεπε να χρησιμοποιήσουν, τον τρόπο που έπρεπε να τα παρασκευάσουν, την δοσολογία και τον χρόνο που έπρεπε να τα παίρνουν. Σε πολλές περιπτώσεις δεν έπαυε να τονίζει στους ασθενείς ότι με τον τρόπο που τους δέχεται και τους εξετάζει, θα μπορούσε να θεωρηθεί κομπογιαννίτης, γιατί η θεραπεία μιας ασθένειας δεν είναι αυτόματη για πολλούς λόγους, αλλά και η παρασκευή φαρμάκου από τα βότανα, επίσης δεν είναι εύκολη υπόθεση για τον καθένα.

Κατά το διάστημα των 33 ημερών της διαμονής του στη μονή του οσίου Μελετίου, μεταξύ των θεραπευθέντων ήταν και ένας νέος 28 χρόνων από την Μάνδρα Ελευσίνας όπου διατηρούσε και παπουτσαδικο. Ο νέος αυτός έπασχε από έκζεμα στη δεξιά πλευρά του προσώπου του. Υπό μορφή εγκαύματος απλώνόταν σιγά σιγά και αλλοίωνε τα χαρακτηριστικά του. Εξεταζόμενος είπε το ιστορικό της αρρώστειας του και τις προσπάθειες που έκανε και στο εξωτερικό ακόμη, αλλά δεν πέτυχε τη θεραπεία του. Με δάκρυα στα μάτια, διηγήθηκε στον Καλόγηρο ότι πριν λίγο καιρό είχε αρραβωνιαστεί και ότι η μνηστή του, εξαιτίας της αρρώστειας του, διέλυσε τον αρραβώνα τους. Ο Γυμνάσιος τον ρώτησε αν η κοπέλλα είχε εν τω μεταξύ παντρευτεί άλλον. Όχι, απάντησε ο νέος. Τότε ο Καλόγηρος τον διαβεβαίωσε ότι το πολύ σε έναν μήνα θα ήταν σε θέση να την αρραβωνιαστεί ξανά, γιατί θα θεραπευόταν τελείως. Οι παρευρισκόμενοι όταν το άκουσαν έμειναν κατάπληκτοι.

Αμέσως ο Καλόγηρος υπέδειξε στον νέο να κατεβεί στη Μάνδρα και να αγοράσει ορισμένα φάρμακα, μεταξύ των οποίων θειάφι και γαλαζόπετρα και να του τα φέρει στο μοναστήρι μαζί με δυο άδεια κουτιά.

Πράγματι, την επόμενη μέρα ο νέος γύρισε φέρνοντας ό,τι του ζήτησε, καθώς και μπόλικες γάζες. Στη συνέχεια ο Καλόγηρος τον έστειλε στο παρακείμενο δάσος λέγοντάς του να γεμίσει τα κουτιά με μούχλα που θα έβρισκε μέσα στις κουφάλες σαπισμένων δέντρων. Όταν γύρισε ο νέος, ο Καλόγηρος έφτιαξε, μαζί με άλλα βότανα και με την βοήθεια της γκαζιέρας, μια ποσότητα αλοιφής, την οποία έστρωσε στο πρόσωπό του. Μετά έδεσε το πονεμένο μέρος με γάζες αφού κάλυψε την αλοιφή με φύλλα δέντρου που ονομάζεται καραγάτσι. Μετά τον έστειλε και πάλι στη Μάνδρα λέγοντάς του να επιστρέψει μετά από 8 ημέρες. Του είπε ότι στο διάστημα αυτό θα έχει ανυπόφορη φαγούρα, αλλά θα πρέπει να κάνει υπομονή, ακόμη δε να κοιμάται οπωσδήποτε έχοντας στο προσκέφαλό του το πονεμένο μέρος του προσώπου του.

Όταν ο νέος επανήλθε μετά 8 ημέρες, ο π. Γυμνάσιος αφαίρεσε προσεκτικά τις γάζες και τα φύλλα από το καραγάτσι. Το έκζεμα είχε υποχωρήσει. Του έκανε και πάλι την ίδια επάλειψη λέγοντάς του ότι έπεσε έξω στους υπολογισμούς του και ότι θα θεραπευόταν σε είκοσι μέρες αντί σε έναν μήνα που του είχε υποσχεθεί. Όταν επανήλθε και πάλι μετά από οκτώ ημέρες, αφού του έβγαλε τις γάζες, το θαύμα είχε γίνει! Ο νέος είχε θεραπευτεί εντελώς. Έβλεπε το πρόσωπό του στον καθρέφτη και δε το πίστευε. Κατασυγκινημένος έπεσε στα γόνατα και φιλούσε τα ράσα του Καλόγηρου ζητώντας να του πει τι δώρο ήθελε να του κάνει για να του εκφράσει την ευγνωμοσύνη του. Ο Καλόγηρος του είπε ότι του είναι αρκετό που έδωσε τη χαρά σ' έναν απελπισμένο νέο προσφέροντας τις υπηρεσίες του για τη σωτηρία της ψυχής του. Όταν όμως ο νέος επέμενε ότι γι' αυτόν θα ήταν μεγάλη η ψυχική ικανοποίηση αν δεχόταν έστω ένα αναμνηστικό δώρο, του είπε: «Αφού επιμένεις να μου προσφέρεις ένα αναμνηστικό δώρο και μια που είσαι τσαγκάρης, τότε να μου κάνεις ένα ζευγάρι άρβυλα με οδοντωτά καρφιά, για σκαρφαλώνω μ' αυτά στα κατσάβραχα απ' όπου μαζεύω τα βότανα». Και μια λεπτομέρεια: Ο νεαρός αυτός, στη συνέχεια, πολύ τακτικά επισκεπτόταν τον Καλόγηρο μαζί με την σύζυγό του στην Ποταμιά της Θάσου και παρέμεναν επί μέρες κοντά του, όπως συνέβαινε και με άλλους θεραπευθέντες ασθενείς του.

Ένα άλλο περιστατικό, που εντυπωσίασε όσους το παρακολούθησαν, ήταν το ακόλουθο: Στη μονή μεταφέρθηκε σε φορείο από τον πατέρα του και τους άλλους δύο γιους του ένας νεαρός που έπασχε από παράλυση των ποδιών. Ο πατέρας του νέου ήταν Τσερκέζος λοχαγός, που υπηρέτησε για αρκετό διάστημα στο επιτελείο του Δ' Σώματος Στρατού που είχε τότε την έδρα του στην Καβάλα. Ο Καλόγηρος βγήκε τότε για πρώτη φορά από το δωμάτιό του και επισκέφθηκε και εξέτασε τον ασθενή στη σκήτη που έμενε. Έδωσε λοιπόν εντολή σε φοιτητές της Θεολογίας που υπηρετούσαν στη μονή, να πάνε στο διπλανό δάσος και να μαζέψουν φλούδες από καραγάτσι. Επίσης ζήτησε ένα μεγάλο καζάνι, στο οποίο επί δύο μέρες έβραζε συνεχώς μέσα σε άφθονο νερό τις φλούδες, μέχρι που το περιεχόμενο του καζανιού

έγινε μαύρος πολτός. Στον πολτό έριξε και μερικά άλλα βότανα και φάρμακα που προμηθεύτηκε με τις οδηγίες του ο πατέρας του νέου. Στο μίγμα αυτό έβαζε τα πόδια του νέου για αρκετή ώρα και συνέχεια. Μετά από αυτό ακολουθούσαν μαλάξεις. Το βράσιμο των φλούδων επαναλαμβανόταν. Ο πολτός σιγά σιγά γινόταν πηχτότερος σαν αλοιφή, με την οποία σκέπαζε και τύλιγε με γάζες τα πόδια του ασθενή, αφού έβαζε ενδιάμεσα μεγάλα φύλλα δέντρων για μην απορροφήσουν οι γάζες την αλοιφή. Αυτό συνεχίστηκε επί 20 μέρες, όταν ο Γυμνάσιος ζήτησε από τον αρρώστο νέο να σηκωθεί, για πρώτη φορά, όρθιος. Πράγματι, ο νέος πάτησε στα πόδι του υποβασταζόμενος από τον αδελφό του. Ο Καλόγηρος διαβεβαίωσε τους δικούς του ότι ο νέος σε μερικές μέρες θα μπορεί να περπατά φυσιολογικά. Είναι αδύνατο να περιγραφεί η εντύπωση που προκάλεσε η θαυματική αυτή περίπτωση. Αλλά και η συγκίνηση του π. Γυμνασίου ήταν έκδηλη για το θεραπευτικό του κατόρθωμα.

Η θεραπεία που αναφέραμε παραπάνω, όταν μαθεύτηκε μεγάλωσε τις ελπίδες σε χιλιάδες ασθενείς που περίμεναν έξω από το μοναστήρι. Πολλοί πίστευαν πια ότι ο Γυμνάσιος κάνει θαύματα και ότι αυτός είναι η ενσάρκωση του Αγίου Μελετίου.

Στη μονή του οσίου Μελετίου τον επισκέφθηκαν, ακόμη, γιατροί, υπουργοί, καθηγητές πανεπιστημίου και άλλοι επιστήμονες και μίλησαν μαζί του. Πολλοί από αυτούς ενδιαφέρονταν για αρρώστεια, είτε προσωπική είτε συγγενούς τους. Ενδιαφέρον είχαν οι συζητήσεις με γιατρούς, οι οποίοι του έκαναν διάφορες ερωτήσεις για αρρώστιες, χωρίς όμως να δηλώνουν την ιδιότητά τους. Ο Καλόγηρος το αντιλαμβανόταν, όμως, και τους έκανε την παρατήρηση, γιατί το κρύβουν ότι είναι γιατροί;

Μεταξύ αυτών που τον επισκέφθηκαν ήταν και κάποιοι κλινικάρχες των Αθηνών, οι οποίοι του πρότειναν να τον προσλάβουν ως νοσοκόμο στις κλινικές τους, ώστε να μπορεί με αυτό τον τρόπο να προσφέρει τις υπηρεσίες του χωρίς να τον καταδιώκουν. Ο Καλόγηρος απέρριπτε με οργή τις προτάσεις αυτές λέγοντας ότι ποτέ δεν θα μεσολαβήσει ο ίδιος για εμπορική εκμετάλλευση αυτών που υποφέρουν και ελπίζουν να βρουν κάποια ανακούφιση από τις συμβουλές του.

Πολλές ήταν οι επιστολές που λάμβανε καθημερινά και από το εξωτερικό. Διάφορες ελληνικές παροικίες τον καλούσαν να επισκεφθεί, με όλα τα έξοδα δικά τους, τη χώρα που διέμεναν. Τις επιστολές του τις διάβαζε ο ηγούμενος του μοναστηριού. Ο Γυμνάσιος του υπαγόρευε τις απαντήσεις λέγοντας ότι δεν είναι πια σε θέση να ταξιδέψει και μόνη του λαχτάρα είναι να επιστρέψει στη Θάσο και να ησυχάσει εκεί, αποτραβηγμένος, παρατώντας πια τη βοτανολογία για χάρη της οποίας είχε υποστεί τόσες διώξεις.

Η κατάσταση έξω από τη μονή οσίου Μελετίου καθημερινά χειροτέρευε από το πλήθος των αρρώστων που συνωστιζόνταν. Οι πρόχειρες σκηνές κάτω από τα δέντρα, και οι συνθήκες διαμονής τους εκεί, αλλά και η δυσκολία εφοδιασμού τους σε τρόφιμα και άλλα μέσα, απειλούσαν και αυτή ακόμα τη δημόσια υγεία. Ο Καλόγηρος θα έπρεπε να φύγει από το μοναστήρι, όπως άλλωστε το επιθυμούσε

και ο ιδιος. Τότε ο Αθηναίος δικηγόρος και θαυμαστής του, Λυμπέριος Παπανδρέου, μαζί με άλλους θαυμαστές του, επισκέφθηκαν τον Υπουργό Εσωτερικών Γ. Σίδερη και κατάφεραν να αποσπάσουν την έγκρισή του να αναχωρήσει από το μοναστήρι και μέσω Καβάλας να επιστρέψει στη Θάσο. Παραθέτουμε το έγγραφο του υπουργού Σίδερη που εγκρίνει την επιστροφή του Καλόγηρου στη Θάσο:

Αριθμός 5329. Υπουργείον Εσωτερικών.

Προς τον Γενικόν Διοικητήν Θράκης.

Γνωρίζομεν ότι ο μοναχός Γυμνάσιος πρόκειται να αναχωρήσει εντεύθεν και να εγκαταστασθεί εις την πατρίδα του. Ούτος υπ' ουδεμίαν υπόκειται δίωξιν, απολαμβάνων πλήρους ελευθερίας κινήσεως, εκτός εάν μετέλθει το ιατρικόν επάγγελμα, οπότε εφαρμοσθήσονται αι οικείαι διατάξεις του Ποινικού Νόμου.

Ο Υπουργός Εσωτερικών Γ. Σίδερης.

Σε συνομιλία που είχε μαζί του ο υπουργός του λέει: «Αναγνωρίζω, παππούλη μου, ότι είσαι ένας καλός και απαράμιλλος θεραπευτής». Του χάρισε μάλιστα και έναν σταυρό αξίας 15.000 δραχμών.

Αναχώρησή του από τη μονή Αγίου Μελετίου

Η αναχώρησή του από το μοναστήρι, που πολιορκούνταν κυριολεκτικά από χιλιάδες ασθενείς, μεθοδεύτηκε με το πρόσχημα, ότι, δήθεν, θα επισκεφθεί την Αρχιεπισκοπή και θα επιστρέψει σε ένα εικοσιτετράωρο. Ο υπουργός διέταξε τον αστυνομικό σταθμό του Μάζι, στον οποίο υπαγόταν η μονή, να διαθέσει ισχυρή αστυνομική δύναμη, για να περιφρουρήσει το αυτοκίνητο με το οποίο θα αναχωρούσε.

Πράγματι, τα μεσάνυχτα της 4^{ης} Οκτωβρίου 1930 ο Καλόγηρος βγήκε αθόρυβα από την πύλη της μονής. Μπήκε στο κλειστό αυτοκίνητο που θα τον μετέφερε με τη συνοδεία 12 χωροφυλάκων και του σταθμάρχη τους. Παρά τις προφυλάξεις τους, ορισμένοι ασθενείς αντιλήφθηκαν ότι θα έφευγε και άρχισαν να διαμαρτύρονται. Οι χωροφύλακες με προτεταμένα τα όπλα σ' όσους είχαν πολιορκήσει το αυτοκίνητο και το εμπόδιζαν να ξεκινήσει, κατάφεραν να τον απομακρύνουν. Το αυτοκίνητο με μεγάλη ταχύτητα χάθηκε μέσα στο σκοτάδι. Οι σκηνές ήταν δραματικές. Μέσα στη νύχτα ακούγονταν να εκλιπαρούν απελπισμένοι οι άρρωστοι που είχαν χάσει οριστικά κάθε ελπίδα να θεραπευτούν.

Η περιπλάνησή του στην Αθήνα

Το αυτοκίνητο με το οποίο διέφυγε ο π. Γυμνάσιος το οδηγούσε κάποιος ονόματι Γ. Ταμπάκης και επέβαινε σ' αυτό και ένας αστυνομικός. Κάποιο αυτοκίνητο όμως από εκείνα που ανήκαν σε αρρώστους, τους ακολούθησε. Κατάφεραν να ξεφύγουν, αλλά ήδη ξημέρωνε. Ο σωφέρ, μετά από μια διανυκτέρευσή τους στα

προσφυγικά της Ελευσίνας, με μεγάλες προφυλάξεις, οδήγησε τον Γυμνάσιο στο σπίτι που ζούσε με την οικογένειά του στο Περιστέρι. Παρέμεινε εκεί για δύο ημέρες, αλλά επειδή έγινε γνωστή η παρουσία του, τον οδήγησαν με μεγάλη μυστικότητα στο σπίτι του δικηγόρου Λυμπέριου Παπανδρέου στην κεντρική οδό Χαριλάου Τρικούπη. Οι μετακινήσεις τον είχαν κουράσει, αλλά πιο πολύ φοβόταν τυχόν νέες διώξεις.

Ένα βράδι χρειάστηκε να επισκεφθεί με μεγάλη μυστικότητα ένα συμβολαιογραφείο στην πλατεία Κάνιγγος, για να υπογράψει κάποιο πληρεξούσιο. Εκεί τον συνάντησε ο λογοτέχνης και ακαδημαϊκός Παύλος Νιρβάνας (ψευδώνυμο του γιατρού του ναυτικού Πέτρου Κων. Αποστολίδη) και συζήτησαν για πολλή ώρα. Σε ερώτηση του Νιρβάνα, όπως γράφει σε χρονογράφημά του στην εφημ. *Εστία*, γιατί στις συνταγές του χρησιμοποιεί πολλά βότανα μαζί, απαντά: «*Το κάνω γιατί το ένα επιδρά στο σκώτι, το άλλο στην καρδιά, το τρίτο στα νεφρά, το τέταρτο στο στομάχι ...*». Σημειώνει γι' αυτόν ότι «*είναι ένας συμπαθητικότατος άνθρωπος, έχων εμφάνισιν εις το σύνολον σεμνοτάτην, ντροπαλού ή μετριοφρονος ανθρώπου... καμιά εκδήλωση αγύρτου ή απατεώνους, εντύπωσιν ανθρώπου μάλλον πάσχοντος και μελαγχολούντος*». Τον αποκαλεί «*θρυλικό θεραπευτή, θρυλικό καλόγηρο, απρόσιτο, θαυματουργό, αγαθό άνθρωπο, άνθρωπο φαινόμενο*».

Η παραμονή του στην Αθήνα συνεχιζόταν μέχρι να βρεθεί τρόπος να φυγαδευτεί. Στους σταθμούς των τραίνων και στις ακτοπλοϊκές γραμμές προς Καβάλα, πάντα υπήρχαν κάποιοι που ήλπιζαν να τον συναντήσουν. Θα μπορούσε να σημάνει συναγερμός αρρώστων αν τον ανακάλυπταν και να δημιουργηθούν και πάλι επεισόδια. Αυτό φοβόταν ο Γυμνάσιος και κρυβόταν με μεγάλη μυστικότητα σε σπίτια φίλων. Πάντα όμως αναγκαζόταν να εξετάσει κάθε φορά και κάποιον ασθενή από το περιβάλλον που τον φιλοξενούσαν.

Αξίζει να αναφερθεί ένα περιστατικό θεραπείας σ' ένα από τα σπίτια που διέμενε με μεγάλη μυστικότητα, όταν δέχτηκε να εξετάσει έναν μεγαλέμπορο ονόματι Γεωργακόπουλο. Ο έμπορος αυτός έπασχε από συρίγγιο που του δημιουργήθηκε από σφαίρα, που τον τραυμάτισε όταν πολεμούσε σαν έφεδρος ανθυπολοχαγός στην ιστορική μάχη του Μπιζανίου. Επί 18 χρόνια το συρίγγιο αυτό πυρορροούσε και ο ασθενής ήταν αναγκασμένος να κουβαλάει μαζί του γάζες και βαμβάκια και να κάνει ό,τι του συνιστούσαν οι γιατροί, αλλά, δυστυχώς, δεν είχε κανένα αποτέλεσμα. Αφού τον εξέτασε ο Γυμνάσιος τον διαβεβαίωσε ότι το πολύ σε ένα μήνα το συρίγγιο θα θεραπευτεί. Υπέδειξε στον άρρωστο να προμηθευτεί από το φαρμακείο ορισμένα φάρμακα, που όπως είπε, ήταν βιομηχανοποιημένα βότανα. Ζήτησε επίσης να μαζέψει κάποιος από την ύπαιθρο ορισμένα βότανα. Με αυτά, σε λίγες μέρες έφτιαξε μια αλοιφή την οποία έβαζε τακτικά στο συρίγγιο και ο ασθενής μετά από ένα μήνα είχε θεραπευτεί. Θα πρέπει να πούμε ότι ο Γυμνάσιος παρακολούθησε προσωπικά τον ασθενή αυτόν, γιατί ο μεγαλέμπορος τον ακολούθησε και εγκαταστάθηκε στην Ποταμιά. Ο θεραπευθείς εντυπωσιάστηκε τόσο πολύ, και κάθε καλοκαίρι επισκεπτόταν τον γέροντα Καλόγηρο στην Ποταμιά για να του εκφράσει την ευγνωμοσύνη του.

Η αναχώρησή του από τον Πειραιά

Όταν πέρασαν ακόμη λίγες μέρες, ο θόρυβος για την απουσία του είχε κάπως κοπάσει. Τότε, όπως αναφέρει ο δημοσιογράφος Ιω. Πριμικίδης που τον συνόδευε, αποφάσισαν να ταξιδέψουν με το ατμόπλοιο «Νικόλαος Τόγιας» από Πειραιά για Θεσσαλονίκη. Απέφυγαν να πάρουν πλοίο της γραμμής Πειραιάς - Καβάλα, μήπως κάποιοι περιμένουν εκεί στην αποβάθρα και τον αναγνωρίσουν. Και πάλι όμως δεν αποφεύχθηκε η δημοσιότητα. Κάποιος τον αναγνώρισε και αστραπιαία διαδόθηκε σ' όλο το πλοίο η παρουσία του. Το πλοίο καθυστέρησε δυο ώρες να αποπλεύσει. Πολλοί που έκαναν βόλτα στην προκυμαία, μόλις το αντιλήφθηκαν έκοψαν εισιτήρια για να ταξιδέψουν μέχρι τη Χαλκίδα μόνο και μόνο για να μπορέσουν να δουν τον Γυμνάσιο. Ενώ το πλοίο είχε αποπλεύσει, ο καπετάνιος ανακοινώνοντας ότι είναι φιλοξενούμενός του, τον παρακάλεσε να ανεβεί στο κατάστρωμα να τον δουν οι εκατοντάδες επιβάτες που ταξίδευαν, αλλά και εκείνοι που έκτακτα μπήκαν στο βαπόρι για Χαλκίδα.

Μεγάλος συνωστισμός υπήρξε και στην προκυμαία της Χαλκίδας όταν το καράβι έφτασε εκεί. Αφού αποβιβάστηκαν αυτοί που είχαν μπει εκτάκτως από τον Πειραιά, τώρα ανέβαιναν στο καράβι άλλοι, για να ταξιδέψουν εκτάκτως μέχρι τον Βόλο προκειμένου να δουν από κοντά τον θρυλικό Καλόγηρο.

Το πρωί της 17^{ης} Οκτωβρίου 1930 το ατμόπλοιο έφτασε στο λιμάνι του Βόλου. Όλο το λιμάνι ήταν γεμάτο κόσμο που περίμενε να δει τον Γυμνάσιο. Ο καπετάνιος διέταξε να μην κατεβάσει το πλοίο της σκάλα του, αν δεν εξασφαλιζόταν η περιφρούρηση από άνδρες του Λιμενικού. Ένας πρωτοσύγγελος με εντολή του Μητροπολίτη επέμενε να συναντηθεί με τον Καλόγηρο και να τον οδηγήσει στη Μητρόπολη. Ο Καλόγηρος ούτε καν άνοιξε την πόρτα της καμπίνας του στον πρωτοσύγγελο. Αρκέστηκε μόνο να του πει: «Να πεις στον Μητροπολίτη ότι αρνούμαι να τον συναντήσω αφού αυτός δεν είχε συγκινηθεί και δεν είχε διαμαρτυρηθεί όταν πριν από τρεις μήνες με οδηγούσαν στο τρελλοκομείο».

Το πλοίο «Νικόλαος Τόγιας» είχε πολιορκηθεί κυριολεκτικά από άλλα σκάφη με κόσμο που επέμενε από τα φινιστρίνια να εντοπίσει τον Καλόγηρο. Μετά από πολλές παρακλήσεις δέχτηκε μόνο τους τοπικούς δημοσιογράφους, με τους οποίους αφού φωτογραφήθηκε, είπε τα εξής: «Όπως βλέπετε είμαι τσαλακωμένος από τις περιπέτειες που είχα. Εδώ και τρεις μήνες είμαι υποχρεωμένος να ζω και να κινούμαι κρυμμένος, γιατί έτσι που με παρουσίασαν οι εφημερίδες, πίστεψε ο κόσμος ότι είμαι θαυματοποιός, ότι και μόνο να δω έναν άρρωστο μπορώ να τον θεραπεύσω, ενώ τίποτε από αυτά δεν είναι αλήθεια. Και η μόνη αλήθεια είναι ότι έχω κάποια πείρα πάνω στη θεραπευτική ιδιότητα που έχουν τα βότανα για ορισμένες ασθένειες. Το να εμφανιστώ μπροστά στον κόσμο δε βγαίνει τίποτα. Σας παρακαλώ να γράψετε για να μάθει ο κόσμος, ότι ο Γυμνάσιος μπορεί να είναι βοτανολόγος, δεν είναι όμως γιατρός για κάθε αρρώστεια, όταν μάλιστα ο ίδιος παρασκευάζει τα ανάλογα βότανα, εκείνα που νομίζει ότι μπορούν να

θεραπεύσουν κάποια ασθένεια. Αποφεύγω να εμφανίζομαι, γιατί ξεσηκώνεται ο κόσμος, διαταράσσεται η τάξη και μπορεί αυτό να γίνει αφορμή να υποστώ και άλλες διώξεις με το χαρακτηρισμό ότι είμαι επικίνδυνος για την δημόσια τάξη».

Από το Βόλο για τη Θεσσαλονίκη το ταξίδι κράτησε 15 ώρες. Κι ενώ περίμενε ότι επιτέλους θα ησυχάσει, τα βάσανά του δεν τελειώνουν. Αυτό που συνέβη στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης το πρωί της 17^{ης} Οκτωβρίου 1930 είναι αδύνατο να περιγραφεί. Όταν το «Νικόλαος Τόγιας» όπου επέβαινε αγκυροβόλησε, χιλιάδες κόσμος, σκουντώντας και πατώντας προσπαθούσε να πλησιάσει το ατμόπλοιο με τον θρυλικό Καλόγηρο. Κινητοποιήθηκε όλη η δύναμη της χωροφυλακής. Όταν το πλοίο πλεύρισε και κατέβασε τη σκάλα του, επί δύο ώρες οι αρχές συσκέπτονταν τι να κάνουν. Τελικά ανέβηκαν στο ατμόπλοιο ο Νομάρχης, ο διοικητής Χωροφυλακής, εκπρόσωποι της Μητρόπολης και της Γενικής Διοίκησης και συντάκτες των τοπικών εφημερίδων. Κατέληξαν στην απόφαση να κατεβεί ο Γυμνάσιος απ' το ατμόπλοιο, να μπει σε κλειστό αυτοκίνητο και με τη συνοδεία ισχυρής αστυνομικής δύναμης να απομακρυνθεί. Πράγματι, το αυτοκίνητο παρέκαμψε την παραλιακή λεωφόρο με ταχύτητα και στην οδό Ολύμπου όπου κατέβηκε ο Καλόγηρος χωρίς να γίνει αντιληπτός από τους περαστικούς, εγκαταστάθηκε στο σπίτι του συντάκτη της εφημερίδας *Φως*, Ιωάννη Ζώρα.

Στις 10 το βράδι της ίδιας ημέρας, με μεγάλη μυστικότητα οδηγήθηκε στα γραφεία της εφημ. *Φως* όπου του παρετέθη δείπνο από τον διευθυντή της εφημερίδας Δημήτριο Ρίζο με περίπου 15 άλλους προσκεκλημένους, οι οποίοι συστήθηκαν ως μέλη του δημοτικού συμβουλίου, ενώ στην πραγματικότητα ήταν γιατροί. Ο Καλόγηρος το κατάλαβε από τις ερωτήσεις που του έκαναν και στο τέλος τους παρετήρησε: «Όπως καταλαβαίνω, όλοι οι κύριοι εδώ πρέπει να είστε γιατροί. Είμαι πρόθυμος να απαντήσω σε κάθε ερώτηση, με πειράζει όμως που όλοι, δεν συστήθηκαν με την ιδιότητά τους».

Την άλλη μέρα από παράρτημα της εφημ. *Βαλκάνια*, αποκαλύφθηκε ότι ο Γυμνάσιος έμενε στο σπίτι του Ζώρα, στην οδό Ολύμπου 72. Αμέσως ο δρόμος γέμισε κόσμο και κόπηκε η συγκοινωνία. Δυνάμεις της χωροφυλακής προσπαθούσαν να διαλύσουν τα πλήθη. Ευτυχώς όμως, ο Καλόγηρος την ώρα εκείνη βρισκόταν στο Κυβερνείο σαν καλεσμένος της συζύγου του υπουργού Β. Ελλάδος Γονατά. Το βράδι με μεγάλη μυστικότητα, με αυτοκίνητο της Γενικής Διοίκησης μεταφέρθηκε στο σπίτι του τότε διαχειριστή της εφημερίδας *Φως* Καρύδη, που βρισκόταν στο Ντεπό. Στο σπίτι αυτό, με φροντίδα της κας Γονατά, καταστρώθηκε το σχέδιο αναχώρησης του Καλόγηρου από την Θεσσαλονίκη για την Καβάλα. Την άλλη μέρα, και πάλι με το αυτοκίνητο της Γενικής Διοίκησης, μεταφέρθηκε με κάθε προφύλαξη στο λιμάνι και επιβιβάστηκε στο ατμόπλοιο *Αγγελική* που ήταν έτοιμο να σαλπάρει για την Καβάλα.

Η άφιξη στην Καβάλα

Το πρωί της 27^{ης} Οκτωβρίου 1930 το πλοίο Αγγελική αγκυροβόλησε στο λιμάνι της Καβάλας. Σχετικά με την υποδοχή που του επεφύλαξε ο καβαλιώτικος λαός, η ημερήσια εφημερίδα Σημαία, μεταξύ άλλων, έγραψε τα εξής: «Το χθεσινό φύλλο της εφημερίδος μας, στο οποίο ανεγράφετο η είδησις της αφίξεως του θεραπευτού πάτερ Γυμνασίου, έγινε ανάρπαστο. Όλος ο πληθυσμός της Καβάλας ανέμενε με αγωνία την επιστροφή του καλογήρου στην πατρίδα του. Ιδιαίτερη συγκίνηση αισθάνοντο οι συγγενείς και εκείνοι οι οποίοι είχαν θεραπευθεί από τον πάτερ Γυμνάσιο. Στα καφενεία, στα εργοστάσια, στα γραφεία, παντού μία συζήτησις:

– Έρχεται ο καλόγηρος!

Όλα τα γύρω καφενεία της παραλίας και οι ανοιχτοί χώροι γεμίζουν κόσμο. Αρκετοί λέμβοι αγκαζάρονται για να πλησιάσουν το ατμόπλοιο Αγγελική, το οποίο, ελλείψει τότε λιμένος, είχε αγκυροβολήσει στα ανοικτά της θαλάσσης. Όταν επιτράπη η ελευθεροκοινωνία ανεβαίνουμε στο πλοίο και αναζητούμε τον θρυλικό καλόγηρο, που είχε αναστατώσει εδώ και πολλούς μήνες το πανελλήνιο. Τον αντικρύζουμε στο καπνιστήριο. Τον καλωσορίζουμε, ενώ εκείνος μας χαιρετά με άκδηλη τη χαρά του που ξαναγυρίζει ύστερα από αφάνταστες περιπέτειες στην πατρίδα του. Αμέσως στο πλοίο ανήλθε ο λιμενάρχης με μικρή δύναμη ναυτών του Λιμεναρχείου, για την τήρηση της τάξεως και για την άνετη αποβίβαση του Γυμνασίου. Αργότερα ανέβηκε στο πλοίο ο νομάρχης, ο οποίος αφού ευχήθηκε το «ευ παρέστης», άρχισε να λαμβάνει την κατάθεσή του σχετικά με τα αναγραφέντα περί κακοποιήσεώς του. Εις ερωτήσεις των δημοσιογράφων, πώς τα πέρασε στην πολύμηνη περιπετειώδη απουσία του από τη Θάσο, ο Γυμνάσιος διηγήθηκε με αρκετό χιούμορ ορισμένα περιστατικά, πολλά από τα οποία είχαν δημοσιευθεί στην εφημερίδα μας».

Η περιγραφή της άφιξής του στην εφημερίδα Σημαία τελειώνει ως εξής:

«Πλήθη κόσμου συγκεντρωθέντα κατά μήκος της παραλίας εξέσπασαν εις ενθουσιώδεις εκδηλώσεις την στιγμή κατά την οποία αποβιβάζετο ο καλόγηρος από το πλοίο «Αγγελική». Μανδύλια και καπέλλα εσείοντο εις τον αέρα.

– Καλώς ήλθες, παππούλη!

– Καλώς ήλθες...

Συνοδευόμενος από πλήθη Καβαλιωτών και Θασίων ο θεραπευτής επέβη αυτοκινήτου και κατέλυσε εις το ξενοδοχείο «Νέο Λουξ» του Προέδρου».

Η επιστροφή του στη Θάσο

Στην Καβάλα παρέμεινε μόνο τρεις ώρες και στη συνέχεια αναχώρησε για τη Θάσο δηλώνοντας ότι δεν πρόκειται στο εξής να δεχτεί κανέναν άρρωστο χωρίς τη σχετική άδεια των αρχών. Στην Ποταμιά όπου έφτασε και εγκαταστάθηκε, πολλοί θεραπευθέντες από αυτόν, συνέχισαν να τον επισκέπτονται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, για να του εκφράσουν την ευγνωμοσύνη τους. Είχε εγκατασταθεί σε

ένα σπίτι έξω από το χωριό. Στο σπίτι αυτό παρέμεινε για οκτώ χρόνια μέχρι το θάνατό του, το 1938.

Ο θρυλικός Καλόγηρος εγκατέλειψε τον μάταιο κόσμο μας σε ηλικία 80 ετών, πάμφτωχος και βαθειά πικραμένος για τη βάνανυση και απάνθρωπη συμπεριφορά του ιατρικού κατεστημένου της εποχής του, που τον κυνήγησε με όλα τα μέσα για την προσφορά του στους συνανθρώπους του.

Στο σπίτι αυτό έζησε ο πάτερ Γυμνάσιος τα τελευταία χρόνια της ζωής του.

Σημείωση

Στο επόμενο τεύχος μας θα δημοσιεύσουμε τις συνταγές του πάτερ Γυμνάσιου, τις οποίες αντιγράψαμε, κατά λέξη, από βιβλιαράκι (ένα από τα πολλά) που κυκλοφόρησε από άγνωστο συντάκτη, από επίσης άγνωστο εκδότη και χωρίς χρονολογία έκδοσης. Θα πρέπει όμως να είμαστε ειλικρινείς: Όπως είπαμε, ο πάτερ Γυμνάσιος δεν γνώριζε ανάγνωση και γραφή. Επομένως δεν έγραψε ποτέ ο ίδιος τις συνταγές που θα παρουσιάσουμε. Απλά, κάποιος ή κάποιοι επιτήδειοι (και αυτοί πρέπει να ήταν πολλοί) κατέγραφαν τα γιατροσόφια από δημοσιεύματα των εφημερίδων της εποχής ή από αφηγήσεις άλλων που γιατρεύτηκαν και τα παρουσίαζαν σαν αυθεντικές συνταγές γραμμένες από τον ίδιο τον Καλόγηρο.